

Byla C-673/23

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2023 m. lapkričio 13 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Gerechtshof Amsterdam (Nyderlandai)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. rugsėjo 19 d.

Apeliantės:

Smurfit Kappa Europe BV

Smurfit International BV

Smurfit Kappa Italia SpA

DS Smith Italy BV

DS Smith plc

DS Smith Packaging Italia SpA

DS Smith Holding Italia SpA

Toscana Ondulati SpA

Kitos apeliacinio proceso šalys:

Unilever Europe BV

Unilever Supply Chain Company AG

Unilever Italy Holdings Srl

Pagrindinės bylos dalykas

Apeliacinis skundas dėl *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas, Nyderlandai, toliau ir – *Rechtbank*) sprendimo, kuriame teismas pareiškė, kad byloje dėl kartelio sukeltos žalos turi jurisdikciją nagrinėti ieškinius šalims, reziduojančioms ne Nyderlanduose.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas „Briuselis Ia“) 8 straipsnio 1 punkto aiškinimas

Prejudiciniai klausimai

1a klausimas.

Ar egzistuoja glaudi sąsaja, kaip tai suprantama pagal Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą, tarp:

i) viena vertus, ieškinio pagrindiniam atsakovui, kuris nėra nacionalinės konkurencijos institucijos sprendimo dėl kartelio adresatas, bet kuris kaip subjektas, tariamai priklausantis įmonei, kaip tai suprantama pagal Sąjungos konkurencijos teisės aktus (toliau – įmonė), yra traukiamas atsakomybėn didėjančia tvarka už nustatytą Sąjungos teisės aktuose įtvirtinto kartelių draudimo pažeidimą, ir

ii) kita vertus, ieškinio

(A) bendraatsakoviui, kuris yra šio sprendimo adresatas, ir (arba)

(B) bendraatsakoviui, kuris nėra sprendimo adresatas ir kuris, kaip teigiama, kaip teisės subjektas priklauso įmonei, kuri pagal viešąją teisę sprendimu buvo pripažinta atsakinga už Sąjungos teisėje įtvirtinto kartelių draudimo pažeidimą?

Ar šiuo aspektu turi reikšmės tai:

(a) ar didėjančia tvarka atsakomybėn traukiamas pagrindinis atsakovas kartelio veikimo laikotarpiu tik turėjo ir valdė akcijas;

(b) jei atsakymas į 4a klausimą būtų teigiamas, ar didėjančia tvarka atsakomybėn traukiamas pagrindinis atsakovas dalyvavo gaminant, platinant, parduodant ir (arba) tiekiant produktus, dėl kurių sudarytas kartelis, ir (arba) teikiant paslaugas, dėl kurių sudarytas kartelis;

(c) ar pagrindinis atsakovas reziduoja valstybėje narėje, kurioje nacionalinė konkurencijos institucija nustatė (tik) Sąjungos teisėje įtvirtinto kartelių draudimo nacionalinėje rinkoje pažeidimą;

(d) ar bendraatsakovis, kuris yra sprendimo adresatas, tame sprendime laikomas:

(i) faktiniu kartelio dalyviu, iš tiesų dalyvavusiu susitarime (-uose) ir (arba) suderintuose veiksmuose, kurie, kaip nustatyta, pažeidžia konkurencijos taisykles; arba

(ii) teisės subjektu, priklausančiu įmonei, kuri pagal viešąją teisę buvo pripažinta atsakinga už Sąjungos teisėje įtvirtinto kartelių draudimo pažeidimą;

(e) ar bendraatsakovis, kuris nėra sprendimo adresatas, iš tiesų gamino, platino, pardavinėjo ir (arba) tiekė produktus, dėl kurių sudarytas kartelis, ir (arba) teikė paslaugas, dėl kurių sudarytas kartelis;

(f) ar pagrindinis atsakovas ir bendraatsakovis priklauso tai pačiai įmonei,

(g) ieškovai tiesiogiai ar netiesiogiai pirkė produktus ir (arba) tiesiogiai ar netiesiogiai gavo paslaugas iš pagrindinio atsakovo ir (arba) bendraatsakovo?

1b klausimas.

Ar atsakant į 1a klausimą turi reikšmės tai, ar galima numatyti, kad atitinkamam bendraatsakoviui ieškinys bus pareikštas teisme, kuris turi jurisdikciją nagrinėti pagrindinio atsakovo bylą? Jei taip, ar ši galimybė numatyti yra atskiras kriterijus taikant Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą? Ar, atsižvelgiant į 2021 m. spalio 6 d. Sprendimą *Sumal* (C-882/19, EU:C:2021:800), ji iš principo egzistuoja? Kiek 1a klausime (a–f punktai) nurodytos aplinkybės leidžia numatyti, kad bendraatsakoviui bus pareikštas ieškinys teisme, kuris turi jurisdikciją nagrinėti pagrindinio atsakovo bylą?

2 klausimas.

Ar nustatant jurisdikciją taip pat reikia atsižvelgti į galimą ieškinio pagrindiniam atsakovui patenkinimą? Jei taip, ar pakanka to, kad iš pat pradžių negalima atmesti galimybės, jog ieškinys bus patenkintas?

3 klausimas.

Ar konkurencijos teisėje pripažinta (nubaustų) patronuojančiųjų bendrovių lemiamos įtakos patronuojamųjų bendrovių ekonominei veiklai prezumpcija (*Akzo* prezumpcija) turi ar gali būti taikoma (civilinėse) kartelių sukeltos žalos bylose?

4a klausimas.

Ar taikant Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą toje pačioje valstybėje narėje reziduojantys skirtingi atsakovai (visi kartu) gali būti pagrindiniu atsakovu?

4b klausimas.

Ar Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą tiesiogiai ir betarpiškai, netaikant nacionalinės teisės, nustato teritorinę jurisdikciją turintį teismą?

4c klausimas.

Jei į 4a klausimą būtų atsakyta neigiamai, t. y. kad tik vienas atsakovas gali būti pagrindinis atsakovas, o į 4b klausimą būtų atsakyta teigiamai, t. y. kad Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkte tiesiogiai, netaikant nacionalinės teisės, yra nustatomas teritorinę jurisdikciją turintis teismas:

Ar taikant Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą galima perduoti bylą tos pačios valstybės narės atsakovo gyvenamosios vietos teismui?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), 101 straipsnis

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, 4 straipsnio 1 dalis, 6 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1–3 punktai, 8 straipsnio 1 punktą, 11 straipsnio 1 dalies b punktą

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Civilinio proceso kodeksas, toliau – *Rv*), 107 straipsnis, 110 straipsnio 1 ir 3 dalys, 209 straipsnis, 612 straipsnis

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Ši byla susijusi su [atsakovių ir] apeliančių pripažinimu solidariai atsakingomis už žalą, padarytą dviem atskirais SESV 101 straipsnio pažeidimais, kaip nurodyta 2019 m. liepos 17 d. Italijos konkurencijos institucijos (toliau – AGCM) sprendime (toliau – sprendimas). Sprendimo dalykas yra kartono lakštų kartelis, kuris veikė nuo 2004 m. vasario 2 d. iki 2017 m. kovo 30 d. ir kuriuo buvo manipuluojama gofruotojo kartono pardavimo kainomis, ir kitos įmonės buvo skatinamos dalyvauti pažeidime. Sprendimas taip pat susijęs su pakuočių karteliu, kuris veikė nuo 2005 m. rugsėjo 7 d. iki 2017 m. kovo 30 d. ir apėmė kartoninių pakuočių svarbiausių gamintojų susitarimą su tikslu iškraipyti konkurenciją (toliau kartu – karteliai). Remiantis sprendimu, pakuočių kartelis atliko pagalbinį vaidmenį kartono lakštų kartelio atžvilgiu.

- 2 Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šios dvi bylos buvo sujungtos. Pirmosios trys [atsakovės ir] apeliančės (pirmoji byla) kartu vadinamos SK ir kt., o atskirai – *SK Europe*, *SK International* ir *SK Italia*. Kitos penkios [atsakovės ir] apeliančės (antroji byla) kartu vadinamos DS ir kt., o atskirai – *DS Italy*, *DS Plc*, *DS Packaging*, *DS Holding* ir *Toscana*. Abiejose bylose [ieškovės ir] kitos apeliacinio proceso šalys bendrai vadinami *Unilever* ir kt., o atskirai – *Unilever Europe*, *Unilever Supply Chain* ir *Unilever Italy*. *SK Europe* buveinė yra Nardene, Nyderlanduose, *SK International* – Amsterdamo, Nyderlanduose, o *DS Italy* – Rijsvijke, Nyderlanduose. Kitų [atsakovių ir] apeliančių įsisteigimo vieta yra už Nyderlandų ribų.
- 3 Nuo 2017 m. *Unilever Europe* pirmiausia yra atsakinga už žaliavų ir pakavimo medžiagų pirkimą *Unilever* Europos gamykloms, įskaitant gamyklas Italijoje. Anksčiau už tai buvo atsakinga *Unilever Supply Chain Company*. Kartelių veikimo laikotarpių pradžioje *Unilever* grupė taip pat pirko gofruoto kartono pakuotes lokaliai, per *Unilever Italy* pirmtakus.
- 4 *Unilever* ir kt., remdamiesi neteisėtu veiksmu, prašo pripažinti, kad SK ir kt. bei DS ir kt. yra solidariai atsakingi už dalyvavimą kartelyje. Jie taip pat prašo priteisti iš SK ir kt. bei DS ir kt. solidariai atlyginti žalą, kurios dydis bus nustatytas atskiroje vėlesnėje byloje. *Unilever* ir kt. teigia, kad SK ir kt. bei DS ir kt. už atitinkamą žalą yra atsakingi kaip teisės subjektai, priklausantys įmonėms, kaip tai suprantama pagal Sąjungos konkurencijos teisę, kurios padarė sprendime nustatytą Sąjungos teisėje įtvirtintą kartelių draudimo pažeidimą.
- 5 SK ir kt. priklauso SK grupei, kuri veikia popieriaus ir kartono pakavimo medžiagų srityje. Pagrindinis SK grupės akcininkas yra šioje byloje nedalyvaujanti *Smurfit Kappa Group PLC*, kurios buveinė yra Dubline, Airijoje. *SK International* yra (tarpinė) kontroliuojančioji bendrovė, atsakinga už tarptautinę SK grupės veiklą. Jai, kaip patronuojančiajai bendrovei, priklauso 100 % *SK Europe* akcijų; *SK Europe* yra (tarpinė) kontroliuojančioji bendrovė, atsakinga už SK grupės veiklą Europoje. 2018 m. *SK Italia Holdings S.p.A.* susijungus su *SK Italia*, *SK Europe* tapo 100 % akcijų valdančia *SK Italia* patronuojančiaja bendrove; *SK Italia* yra Italijoje veikianti bendrovė, kuri užsiima kartono lakštų ir kartoninių pakavimo medžiagų gamyba ir prekyba Italijoje ir turi tris gamyklas Italijoje.
- 6 DS ir kt. priklauso DS grupei, kuri gamina ir parduoda gofruoto popieriaus pagrindą, ruošinius ir pakuotes iš gofruotojo kartono. DS PLC yra pagrindinis DS grupės akcininkas. *DS Holding* ir *DS Italy* yra kontroliuojančiosios bendrovės. *DS Italy* turi 92 % *Toscana* akcijų. *Toscana* gamina gofruotąjį kartoną ir gofruotojo kartono pakuotes ir turi dvi gamyklas Italijoje. 2012 m. *DS Packaging* perėmė *SCA Packaging Italia S.p.A.*, gamina ir parduoda gofruotojo kartono ruošinius ir pakuotes.
- 7 *SK Italia*, *DS Holding* ir *Toscana* yra sprendimo adresatai. Sprendime nustatyta, kad *SK Italia* ir *Toscana* dalyvavo karteliuose. *DS Holding*, kaip (netiesioginė)

patronuojančioji bendrovė, sprendime buvo pripažinta atsakinga didėjančia tvarka. Kitos atsakovės [ir apeliantės] nėra šio sprendimo adresatai.

- 8 Skundžiamame sprendime *Rechtbank* pareiškė, kad turi jurisdikciją nagrinėti ieškinius atsakovėms, kurios reziduoja ne Nyderlanduose. *Rechtbank* nuomone, ieškiniai Nyderlanduose ir užsienyje reziduojančioms atsakovėms yra taip glaudžiai susiję, jog, siekiant išvengti prieštaringų sprendimų, būtina, kad sprendimą priimtų tas pats teismas. SK ir kt. bei DS ir kt. apskundė šį sprendimą apeliacine tvarka.
- 9 Pagal Nyderlandų teisę jurisdikcija yra būtina išankstinė bylos nagrinėjimo sąlyga, todėl ji patikrinama *ex officio*, įskaitant apeliacinį procesą. *Rechtbank Amsterdam* tarptautinę jurisdikciją taip pat ginčijo ne Nyderlanduose reziduojančios atsakovės, pateikdamos papildomą prašymą. Iki šiol šalių pateikti argumentai susiję tik su *Rechtbank Amsterdam* jurisdikcija nagrinėti ieškinius atsakovės, kurios reziduoja ne Nyderlanduose.
- 10 Teritorinė jurisdikcija, t. y. klausimas, kuris (tos pačios instancijos) Nyderlandų teismas turi jurisdikciją nagrinėti ieškinį, nėra būtina išankstinė bylos nagrinėjimo sąlyga. Paprastai tai nustatoma pagal atsakovo įsisteigimo vietą. Iš Nyderlanduose reziduojančių atsakovių tik *SK International* reziduoja Amsterdame teismo veiklos teritorijoje. *Rechtbank*, remdamasis *Rv 107* straipsniu, laikė save turinčiu teritorinę jurisdikciją. Šiame straipsnyje numatyta, kad jeigu teismas turi jurisdikciją vieno iš bendraatsakovių atžvilgiu, jis taip pat turi jurisdikciją kitų atsakovių atžvilgiu, jeigu ieškiniai skirtingiems atsakovams yra taip susiję, kad veiksmingumo sumetimais pateisinamas bendras bylos nagrinėjimas. Be to, atitinkamos Nyderlanduose reziduojančios atsakovės neginčijo *Rechtbank* teritorinės jurisdikcijos. Sprendimas dėl teritorinės jurisdikcijos negali būti apskūstas (*Rv 110* straipsnio 3 dalis). Todėl *Gerechtshof* (Apeliacinis teismas, Nyderlandai, toliau – *Gerechtshof*) pagal Nyderlandų proceso teisę turi preziumuoti, kad *Rechtbank Amsterdam* turi teritorinę jurisdikciją visų Nyderlanduose reziduojančių atsakovių atžvilgiu.
- 11 Kad ieškiniai pagrindinėje byloje būtų patenkinti, visų pirma būtina nustatyti visų atsakovių atsakomybę, kurią esant teigia *Unilever* ir kt. *Unilever* ir kt. prašo nustatyti žalą taikant žalos nustatymo procedūrą (*Rv 612* straipsnis). Tai yra atskira tolesnė procedūra, kuri pagal Nyderlandų teisę yra įprasta, tačiau neprivaloma. Tam, kad bylos perdavimo būdu būtų pradėta žalos nustatymo procedūra, siekiant nustatyti žalą šioje vėlesnėje procedūroje, pakanka, kad, be kita ko, būtų tikėtina, jog *Unilever* ir kt. patyrė žalą.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 12 Klausimai dėl aiškinimo susiję su specifiniu bylos pobūdžiu – tai yra byla dėl žalos, patirtos dėl AGCM nustatytų Sąjungos teisėje įtvirtintų kartelių draudimo pažeidimų. Kai kurie iš užduotų klausimų taip pat yra svarbūs kitose Nyderlanduose nagrinėjamosiose bylose dėl kartelių padarytos žalos atlyginimo,

pavyzdžiui, kitoje byloje dėl kartelio padarytos žalos, kurioje *Gerechthof* šiandien užduoda iš dalies tuos pačius klausimus, ir byloje, kurioje *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) pateikė klausimus 2023 m. birželio 26 d. (C-393/23, *Athenian Brewery ir Heineken*).

1a ir 1b klausimai

- 13 Šioje byloje *Gerechthof* susidūrė su skirtingomis nuomonėmis dėl to, ar egzistuoja arba gali egzistuoti glaudi sąsaja, kaip ji suprantama pagal Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą, tarp ieškinio *SK International* ir (arba) kitiems Nyderlanduose reziduojančioms atsakovėms, ir kiekvieno atskiro ieškinio užsienyje reziduojančioms atsakovėms, ir ar turi reikšmę tai, kad atitinkama atsakovė gali numatyti, jog jai bus pareikštas ieškinys *Rechtbank Amsterdam*, t. y. teisme, turinčiame jurisdikciją pagrindinės atsakovės *SK International* atžvilgiu.
- 14 *Unilever* ir kt. mano, kad glaudi sąsaja egzistuoja dėl to, kad, viena vertus, ieškinys *SK International* (ir, jei taikytina, ieškiniai kitoms Nyderlanduose reziduojančioms atsakovėms), iš vienos pusės, bei ieškiniai užsienyje reziduojančioms atsakovėms, iš kitos pusės, grindžiami solidariąja atsakomybe už tą pačią žalą, nes visoms atsakovėms ieškiniai reiškiami kaip subjektams, kurie priklauso įmonėms, kurios sprendime pripažintos vienu tęstiniu pažeidimu pažeidusiomis Sąjungos teisėje įtvirtintą kartelių draudimą. Ši nuomonė grindžiama žalos atlyginimo tikslu, kuris yra užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisėje nustatyto kartelių draudimo taikymą (žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimą *Sumal* (C-882/19, EU:C:2021:800, 67 punktas, toliau – Sprendimas *Sumal*).
- 15 Pagal kitą nuomonę, tokiu atveju pagrindiniu atsakovu gali būti tik sprendimo adresatas arba vien tik subjektas, kuris pats faktiškai padarė konkurencijos teisės pažeidimus. Remiantis šia nuomone, įmonei priklausančių subjektų, kurie patys nedalyvavo darant pažeidimą, atsakomybė didėjančia ir (arba) mažėjančia tvarka nėra pagrindas laikyti tokį (sprendime nepaminėtą) subjektą pagrindiniu atsakovu. Plati galimų pagrindinių atsakovų grupė neužtikrina tinkamo teisingumo vykdymo. Tai padarytų Reglamento „Briuselis Ia“ 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą principą neveiksmingu ir lemtų nenuspėjamą jurisdikcijos taisyklių taikymą bei nepageidaujamą „forum shopping“, nes tokiu atveju jurisdikciją galėtų turėti (beveik) visų valstybių narių teismai. Tai prieštarauja numatomumo reikalavimui, tikslui, kad jurisdikcijos taisyklės turėtų būti lengvai numatomos, ir principui, kad specialios jurisdikcijos taisyklės, pavyzdžiui, Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktas, turėtų apsiriboti tik keliais siaurai aiškintiniais ir tiksliai apibrėžtais atvejais. Visų pirma ieškiniai sprendime nenurodytam subjektui, iš kurio reikalaujama atsakomybės didėjančia tvarka, ir ieškiniai įmonei priklausančiam subjektui, kurio atsakomybė sprendime taip pat nustatyta tik didėjančia tvarka, yra pernelyg nutolę vienas nuo kito, kad atitiktų glaudžios sąsajos sąlygą, bent jau kai kalbama apie ieškinius subjektams, kurie nepriklauso tai pačiai įmonei. Remiantis šia nuomone, jurisdikcija remiantis Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktu gali būti nustatyta tik tuo atveju, kai atsakovai gali numatyti, kad ieškiniai jiems gali būti pareikšti teisme, turinčiame jurisdikciją

pagrindinio atsakovo atžvilgiu. Taip nėra skirtingų bendrovių vieno nuo kito nutolusių organizacijų atveju.

- 16 *Gerechtshof* manymu, su tikslu veiksmingai užtikrinti Sąjungos teisėje įtvirtinto kartelių draudimo vykdymą yra nesuderinama tai, kad iš pat pradžių į bylą neįtraukiami subjektai, su kuriais gali būti glaudi sąsaja ir (arba) kurie gali būti pagrindiniai atsakovai. Galima teigti, kad ieškiniai, pareikšti dėl vieno tęstinio Sąjungos teisėje numatyto kartelių draudimo pažeidimo atsakovams, kurie pagal Sąjungos teisę tiesiogiai laikomi atsakingais subjektais, yra susiję su ta pačia faktine ir teisine situacija, jei šie atsakovai galėjo numatyti, kad jiems bus pareikštas ieškinys teisme pagal pagrindinio atsakovo gyvenamąją vietą. Kalbant apie numatomumą, gali būti reikšminga tai, kad dėl Sąjungos teisėje įtvirtinto kartelių draudimo pažeidimo daugelis ieškovų gali pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo daugeliui pagal Sąjungos teisę tiesiogiai atsakingų subjektų. Tačiau dėl tam tikros bylos faktų ir aplinkybių ryšys tarp ieškinio pagrindiniam atsakovui ir ieškinio konkrečiam kitam atsakovui gali būti toks silpnas, kad nebus reikalaujamos glaudžios sąsajos, kaip ji suprantama pagal Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą. Tokiais atvejais negalima teigti, kad kyla prieštaringų sprendimų pavojus, jei ieškinius skirtingiems atsakovams nagrinėja ne tas pats teismas. Taigi numatomumas veikia kaip korekcinis mechanizmas nustatant, ar egzistuoja ta pati faktinė ir teisinė situacija. Toks aiškinimas atitinka 2015 m. gegužės 21 d. Sprendimą *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335) ir Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkto tikslą (tinkamas teisingumo vykdymas), prisideda prie veiksmingo ir efektyvaus Sąjungos konkurencijos teisės įgyvendinimo ir atitinka tai, kad taikant Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą nenustatyta ieškinių hierarchija ir nėra išsamių reikalavimų pagrindiniam atsakovui.

2 klausimas

- 17 *Gerechtshof* susidūrė su dviem skirtingomis nuomonėmis dėl reikšmės, kurią gali turėti ieškinių pagrindiniam atsakovui sėkmė taikant Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą; abi šios nuomonės reiškiamos Nyderlandų teisinėje praktikoje.
- 18 Pagal vieną iš nuomonių, įvertinti, ar ieškinių reikalavimai gali būti patenkinti, reikia tik pradėjus nagrinėti juos iš esmės. Tačiau, remiantis šia nuomone, gali būti piktnaudžiaujama teisėmis, kai, net ir žinant šį faktą, pagrindiniam atsakovui pareiškiamas ieškinys, kuris nuo pat pradžių neturi jokių perspektyvų būti patenkintas.
- 19 Pagal kitą nuomonę, dar vertinant tarptautinę jurisdikciją turi būti patikrinta, ar pareikšti ieškiniai yra pakankamai faktiškai ir teisiškai pagrįsti, ypač jei ieškinys pareikštas pagrindiniam atsakovui, o Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktas negali būti taikomas, jei ieškinys nepakankamai pagrįstas. Šiuo atžvilgiu daroma nuoroda į 2015 m. sausio 28 d. Sprendimą *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 61 punktas) ir 2016 m. birželio 16 d. Sprendimą *Universal Music*

International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, 44 punktas). Teisingumo Teismas šiuose sprendimuose yra nurodęs, kad tikrinant jurisdikciją nebūtina apsiriboti tik ieškovo teiginiais. Taip pat reikia įvertinti turimą informaciją apie faktinius šalių teisinius santykius ir atsakovo teiginius. Remiantis šia nuomone, Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktas gali būti taikomas tik tuomet, jeigu nuo pat pradžių, t. y. neišklausius šalių iš esmės, detaliau neištyrus faktų ir įrodymų, yra pakankamai tikėtina, kad ieškinyis pagrindiniam atsakovui bus patenkintas.

- 20 Kyla pagrįstų abejonių, kuri nuomonė yra teisinga. 2007 m. gegužės 24 d. išvadoje byloje *Freeport* (C-98/06, EU:C:2007:302, 70 punktas) generalinis advokatas P. Mengozzi laikėsi nuomonės, kad vertinimas, ar nėra pavojaus, kad bus priimti prieštaringi sprendimai, taip pat apima vertinimą, ar valstybėje narėje, kurioje yra teismas, į kurį kreiptasi, reziduojančiam atsakovui pareikštas ieškinyis gali būti patenkintas. Tačiau toks įvertinimas, pasak generalinio advokato P. Mengozzi, praktinę reikšmę, atmetant nesuderinamų sprendimų galimybę, turės tik tuomet, kai ieškinyis pasirodys esąs akivaizdžiai nepriimtinas ar akivaizdžiai nepagrįstas. Vis dėlto 2006 m. liepos 13 d. Sprendime *Reisch Montage* (C-103/05, EU:C:2006:471, 31 punktas) Teisingumo Teismas nusprendė, kad Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktas gali būti taikomas ieškiniui, pareikštam valstybėje narėje prieš atsakovą, gyvenantį ar turintį buveinę šioje valstybėje, ir bendraatsakovį, gyvenantį ar turintį buveinę kitoje valstybėje narėje, net jei šis ieškinyis pagal nacionalinę teisę yra laikomas nepriimtinu pirmojo atsakovo atžvilgiu nuo jo pareiškimo momento. Tai neturi įtakos tam, kad gali būti piktnaudžiaujama teisėmis, kai, net ir žinant šį faktą, pagrindiniam atsakovui pareiškiamas ieškinyis, kuris nuo pat pradžių neturi jokių perspektyvų būti patenkintas.

3 klausimas

- 21 Šis klausimas yra reikšmingas tik tuo atveju, jei galimas ieškinio pagrindiniam atsakovui patenkinimas turi reikšmės nagrinėjant jurisdikcijos klausimą. Jeigu, tikrinant jurisdikciją, piktnaudžiavimas teisėmis, taigi ir jurisdikcijos nebuvimas, gali egzistuoti arba būti konstatuotas tik tuo atveju, jeigu, net ir žinant šį faktą, pagrindiniam atsakovui reiškiamas ieškinyis, kuris nuo pat pradžių neturi jokių perspektyvų būti patenkintas, atsakyti į šiuos klausimus – nesant piktnaudžiavimo teisėmis – reikia pagrindinėje byloje.
- 22 3 klausimas susijęs su vadinamąja *Akzo* prezumpcija, t. y. nugrinčijama prezumpcija, kad patronuojančioji bendrovė, kuriai priklauso (beveik) 100 % Sąjungos konkurencijos taisyklės pažeidusios patronuojamosios bendrovės kapitalo, daro lemiamą įtaką šios patronuojamosios bendrovės elgesiui (žr. 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *Akzo Nobel ir kt. / Komisija* (C-97/08 P, EU:C:2009:536, 60 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija)). Ši prezumpcija taip pat taikoma, jeigu patronuojančioji bendrovė gali naudotis visomis balsavimo teisėmis, susijusiomis su patronuojamosios bendrovės akcijomis (žr. 2021 m. sausio 27 d. Sprendimą *Goldman Sachs Group / Komisija* (C-595/18 P,

EU:C:2021:73, 35 punktas)), ir taip pat buvo taikoma patronuojančiai bendrovei, turinčiai netiesioginę kontrolę per tarpinę kontroliuojančiąją bendrovę (žr. 2012 m. rugsėjo 27 d. Bendrojo Teismo Sprendimą *Shell Petroleum ir kt. / Komisija* (T-343/06, EU:T:2012:478, 52 punktas)), ir patronuojančiai bendrovei, kuri yra neaktyvi kontroliuojančioji bendrovė, nevykdanti ekonominės veiklos (žr. 2011 m. sausio 20 d. Sprendimą *General Química ir kt. / Komisija* (C-90/09 P, EU:C:2011:21, 86–88 punktai), 2013 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Stichting Administratiekantoor Portielje* (C-440/11 P, EU:C:2013:514, 42–44 punktai)). *Akzo* prezumpcija buvo sukurta įgyvendinant Sąjungos konkurencijos teisės aktus viešosios teisės srityje. Kyla pagrįstų abejonių dėl *Akzo* prezumpcijos taikymo civilinėse kartelių sukeltos žalos bylose.

- 23 Pagal vieną požiūrį, konkurencijos teisėje vartojama įmonės sąvoka turėtų būti taip pat aiškinama ir viešosios, ir civilinės teisės įgyvendinimo srityse ir kad argumentai, kuriais grindžiamas *Akzo* prezumpcijos taikymas įgyvendinant Sąjungos konkurencijos teisės aktus viešosios teisės srityje, taikomi ir įgyvendinant šiuos teisės aktus civilinės teisės srityje.
- 24 Pagal kitą nuomonę, *Akzo* prezumpcija yra tik procedūrinė įrodymų prezumpcija Komisijos ir nacionalinių konkurencijos institucijų naudai administracinėse bylose. Sprendimu *Sumal* ir 2019 m. kovo 14 d. Sprendimu *Skanska Industrial Solutions ir kt.* (C-724/17, EU:C:2019:204) nei nacionalinės įrodinėjimo ir proceso teisės normos nėra pakeistos, nei iš šių sprendimų galima daryti išvadą, kad ši administracinio proceso taisyklė paprastai gali būti taikoma ir civilinės atsakomybės bylose. Svarbu pažymėti, kad *Akzo* prezumpcija Sprendimo *Sumal* 43 punkte nelaikoma priskyrimo (civilinei teisei) aspektu.

4a–4c klausimai

4a klausimas

- 25 *Unilever* ir kt. nuomone, tam, kad būtų galima taikyti Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą, pakanka, kad ieškiniai užsienyje reziduojančioms atsakovėms ir vienas iš ieškinių Nyderlanduose reziduojančioms atsakovėms būtų glaudžiai susiję, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, net jei viena ar keli iš šių atsakovių reziduoja kito teismo veiklos teritorijoje nei teismo, kuriame buvo pareikštas ieškinys. Pagal kitą nuomonę tik vienas atsakovas, kuris reziduoja teismo, į kurį kreiptasi, teritorijoje, gali būti pagrindinis atsakovas. Nyderlandų teisinėje praktikoje atstovaujama abiem nuomonėms.
- 26 *Gerechthof* konstatuoja, kad iš Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkto formuluotės atrodo, jog tik vienas atsakovas gali būti pagrindinis atsakovas. Jei paaiškėtų, kad reikalaujama, jog ieškiniai visoms bendraatsakovėms ir ieškinys *SK International* būtų glaudžiai susiję, tai yra daug griežtesnis kriterijus nei tuo atveju, jei pakaktų sąsajos su vienu ieškiniu, pareikštu vienam iš kitų atsakovių, kuri reziduoja Nyderlanduose (bet ne *Rechtbank Amsterdam* veiklos teritorijoje).

Kaip minėta 10 punkte, *Gerechtshof* šioje byloje turi daryti prielaidą, kad jis turi jurisdikciją visų Nyderlanduose reziduojančių atsakovių atžvilgiu.

4b klausimas

- 27 Kadangi gali paaiškėti, kad *SK International* negali būti pagrindinė atsakovė, o tik viena iš kitų Nyderlanduose reziduojančių atsakovių, svarbu yra tai, ar Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą tiesiogiai ir galbūt net išimtinai – netaikant nacionalinių teritorinės jurisdikcijos taisyklių – nustato ne tik tarptautinę, bet ir teritorinę jurisdikciją. Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkto formuluotė leidžia taip manyti. Ši dviguba funkcija jau patvirtinta Reglamento „Briuselis Ia“ 7 straipsnio 1 ir 2 punktuose bei 11 straipsnio 1 dalies b punkte, kurių formuluotė panaši į šio reglamento 8 straipsnio 1 punkto formuluotę (žr. 2012 m. liepos 15 d. Sprendimą *Volvo ir kt.* (C-30/20, 33 punktas), 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimą *Color Drack* (C-386/05, EU:C:2007:262, 30 punktas) ir 2022 m. birželio 30 d. Sprendimą *Allianz Elementar Versicherung* (C-652/20, EU:C:2022:514)). 4b klausimu siekiama tai galutinai išsiaiškinti, nes 4c klausime ši dviguba funkcija yra preziumuojama.

4c klausimas

- 28 4c klausimas užduodamas tuo atveju, jei *SK International* negali būti pagrindine atsakove, bet ja gali būti viena iš kitų Nyderlanduose reziduojančių atsakovių. Jei į 4a klausimą bus atsakyta neigiamai, t. y. kad tik vienas atsakovas gali būti pagrindinis atsakovas, o į 4b klausimą teigiamai, t. y. kad Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkte tiesiogiai nustatomas teritorinę jurisdikciją turintis teismas, kyla klausimas, ar Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkte paliekama galimybė perduoti bylą kito atsakovo gyvenamosios vietos teismui toje pačioje valstybėje narėje. Tokiu atveju (nesant glaudžios sąsajos su ieškiniu pagrindiniam atsakovui, bet esant glaudžiai sąsajai su ieškiniu kitam atsakovui, kuris reziduoja toje pačioje valstybėje narėje), jei nėra vidinio bylos perdavimo galimybės, byla turi būti iš naujo iškelta to kito atsakovo gyvenamosios vietos teisme toje pačioje valstybėje narėje. Tai reiškia, kad bus pradėtas naujas procesas, kuriame vėl *ex officio* turės būti patikrinta tarptautinė jurisdikcija. Galimybė perduoti bylą nagrinėti kitam Nyderlandų teismui (vienam Nyderlandų teismui perduodant bylą kitam teismui ir tęsiant ją toje stadijoje, kurioje ji yra) padeda užtikrinti proceso ekonomiškumą ir tikslingumą. Todėl *Gerechtshof* mano, kad turi būti įmanomas toks Reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punkto aiškinimas, pagal kurį paliekama tokio vidinio bylos perdavimo galimybė.